

INVESTICIJSKI FONDOVI

Sadržaj

O INVESTICIJSKIM FONDOVIMA	/03
UCITS FONDOVI	/05
ALTERNATIVNI INVESTICIJSKI FONDOVI	/09
AKO SE ODLUČITE ULAGATI U INVESTICIJSKE FONDOVE	/13
ŠTO JE HANFA?	/15

IMPRESSUM

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga

Franje Račkoga 6, 10000 Zagreb

Telefon: +385 1 6173 200

Telefaks: +385 1 4811 406

E-mail: info@hanfa.hr www.hanfa.hr

ISBN 978-953-8069-11-6 [TISAK]

ISBN 978-953-8069-12-3 [ONLINE]

UCITS fond
namijenjen
uglavnom
širokom krugu
ulagatelja

AIF
namijenjen
ulagateljima s
više iskustva i
znanja u području
ulaganja

O INVESTICIJSKIM FONDovima

U ovoj brošuri riječ je o investicijskim fondovima, odnosno platformama za zajednička ulaganja. Prilikom kupnje udjela u nekom investicijskom fondu postajete suvlasnici s **drugim ulagateljima** koji su također kupili udjel u tom fondu. Ono što vam može biti posebno primamljivo kod ovakve vrste ulaganja jest činjenica da vam ne trebaju milijuni da biste kupili udjel u investicijskom fondu. Naime, ovisno o tome za koji se fond odlučite, minimalan ulog u nekim slučajevima može iznositi i svega nekoliko stotina kuna. Novac prikupljen na takav način društvo koje upravlja tim fondom ulaže u skladu s unaprijed određenom strategijom ulaganja.

Odmah na početku važno je znati da investicijski fond može biti **UCITS fond ili alternativni investicijski fond (AIF)**. Poslovanje UCITS fondova regulirano je Zakonom o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom, dok poslovanje AIF-ova uređuje Zakon o alternativnim investicijskim fondovima (a navedeni zakoni usklađeni su s propisima Europske unije). Možda vam iz ovih naziva i kratica nije jasna razlika između navedene dvije vrste fondova, no slijedite nas dalje u tekstu, gdje ćemo vam detaljno pojasniti njihov smisao i svrhu.

Sažeto rečeno, **UCITS fondovi namijenjeni su širokom krugu ulagatelja, dok su AIF-ovi predviđeni uglavnom za ulagatelje s više iskustva i znanja u području ulaganja (tzv. profesionalne i kvalificirane ulagatelje)**. UCITS fondovi strože su i detaljnije regulirani te je njihovo poslovanje ujednačeno na razini cijele Europske unije. Jedna od bitnih razlika između UCITS fondova i AIF-ova jest u tome što je AIF-ovima omogućen širi raspon ulaganja u razne vrste imovine u koje UCITS fondovima nije dopušteno ulagati. Ako razmišljate o ulaganju u investicijski fond, trebate prije svega razmotriti koliko ste rizika spremni preuzeti. Pročitajte retke koji slijede i saznajte sve što vas zanima kako biste mogli donijeti utemeljenu odluku o ulaganju.

UCITS FONDovi

Kao što smo spomenuli u uvodu, **UCITS fond** (engl. *Undertaking for Collective Investment in Transferable Securities*) je otvoreni investicijski fond s javnom ponudom. To znači da se novac prikuplja na temelju ponude otvorene za sve koji žele ulagati, bili vi mali ili profesionalni ulaga-telj. Ako ste **mali ulagatelj**, to uglavnom znači da ste fizička osoba koja ne posjeduje toliko investicijskog znanja i iskustva kao **profesionalni ulagatelji**, koji su, primjerice, financijske institucije poput banaka, društava za osiguranje, investicijskih fondova, društava za upravlja-nje investicijskim fondovima i sličnih.

Fond osniva **društvo za upravljanje investicijskim fondovima** koje ima odobrenje za rad nad-zornog tijela države u kojoj se nalazi. U Hrvatskoj je to Hanfa.

Ako želi osnovati UCITS fond, društvo za upravljanje mora Hanfi prvo priložiti **prospekt fonda**, koji predstavlja temeljni dokument budući da su u njemu opisane bitne karakteristike fonda (npr. naziv fonda, vrste imovine u koju fond ulaže, ograničenja ulaganja, rizici ulaganja, naknade koje se naplaćuju, podaci o društvu za upravljanje, depozitaru i revizoru fonda i sl.).

PROSPEKT PREDSTAVLJA POZIV NA KUPNJU UDJELA UCITS FONDA I AKO ŽELITE ULAGATI U FOND, VAŽNO JE DA TAJ DOKUMENT PROČITATE I RAZUMIJETE.

Iz sadržaja prospekta možete, također, jasno vidjeti u koje vrste imovine, geografska područja ili npr. specifične sektore industrije ulaže fond koji vas zanima. Tako, primjerice, fondovi mogu biti orijentirani na ulaganje u obveznice, dionice, depozite, i dr. Isto tako, mogu biti više orijenti-rani na izdavatelje s hrvatskog tržišta, regionalnog tržišta ili pak mogu ulagati na drugim kraje-vima svijeta, poput Japana ili SAD-a.

Prije objave spomenutog dokumenta (prospekta UCITS fonda), uz to što mora zatražiti njegovo odobrenje, društvo za upravljanje treba zatražiti i odobrenje za rad tog fonda od strane Hanfe, nakon čega društvo počinje s prikupljanjem sredstava za kupnju imovine. Tu vi stupate na scenu, jer fond u toj fazi poziva na ulaganje buduće ulagatelje – imatelje udjela u fondu. U Hrvat-skoj je za otvorene investicijske fondove s javnom ponudom zakonski potrebno prikupiti mini-malno pet milijuna kuna tijekom početne ponude udjela. Početna ponuda udjela smije trajati najviše 30 dana i za to se vrijeme ulagateljima ne smiju obračunavati nikakve naknade.

Fond se, naime, mora osigurati da ima dovoljnu količinu kapitala za ulaganje.

Ako društvo za upravljanje ne uspije u tih 30 dana prikupiti iznos od pet milijuna kuna, ono je dužno vratiti novac ulagateljima u roku od 15 dana, i to bez ikakve naknade. Ako se traženi iznos skupi u navedenom razdoblju, sredstva se za račun UCITS fonda ulažu u različite vrste imovine, ovisno o strategijama, zakonskim odredbama i prospektu UCITS fonda. Naravno, još je jednom potrebno naglasiti da je imovina UCITS fonda vlasništvo osoba koje imaju udjel u fondu, a ne društva za upravljanje, stoga takva imovina ne može biti predmet likvidacijske ili stečajne mase društva za upravljanje, niti može biti predmet ovrhe radi namirenja tražbine prema društvu za upravljanje.

Kako bi sve išlo onako kako je zamišljeno prospektom i ostalim dokumentima, svako društvo za upravljanje ima osobe zadužene za donošenje investicijskih odluka. To su zaposlenici društva s potrebnim znanjem i iskustvom koji odlučuju o načinu ulaganja prikupljenih sredstava. Društvo za upravljanje za svoj rad obračunava naknadu, koja se zove **naknada za upravljanje**. Osim te naknade postoje i ulazna i izlazna naknada, koje se naplaćuju ako je to predviđeno prospektom fonda i ako društvo za upravljanje ne donese odluku da ih neće naplaćivati. Ulaznu naknadu društvo vam kao ulagatelju naplaćuje prilikom uplate u fond, a izlaznu naknadu prilikom isplate iz fonda. Detaljne informacije o svim naknadama možete pronaći u prospektu svakog pojedinog fonda, kao i u ključnim podacima za ulagatelje UCITS fonda, dokumentu u kojem su na jednostavan i s prospektom ujednačen način prikazani najvažniji podaci o fondu.

/6

Skup imovine koju fond ima u svom vlasništvu naziva se **portfelj**, no vrijednost imovine koja se nalazi u portfelju nije konačno definirana, već je naravno podložna promjenama uslijed raznih tržišnih kretanja. Kao posljedica tih promjena mijenja se i cijena vašeg udjela u fondu. Kako bi se olakšalo praćenje cijene udjela u UCITS fondu, društvo za upravljanje dužno je objavljivati cijene udjela u elektroničkom obliku na svojim internetskim stranicama na dnevnoj razini, budući da cijena udjela u UCITS fondu treba biti izračunata za svaki radni dan. Osim toga, društvo za upravljanje dužno je objavljivati i mjesečni izvještaj o poslovanju fonda u elektroničkom obliku – također na svojim internetskim stranicama. Na taj se način možete informirati i pratiti što se događa s vašim uložnim sredstvima. Zarada koju ste ostvarili razlika je između cijene po kojoj ste kupili i one po kojoj ste prodali udjel fonda. Spomenuta razlika može biti i gubitak. Naime, potencijalno je moguće izgubiti i značajan dio iznosa uloženog u fond. Još jedanput naglašavam i da će rezultat vašeg ulaganja biti umanjen za ulazne odnosno izlazne naknade, ako one postoje.

U narodu je uvriježena izreka da bez rizika nema pomaka. Postoje ljudi koji su se rizičnim ulaganjima basnoslovno obogatili, međutim, trebate imati na umu da je to više iznimka nego pravilo. **Rizik** je po svojoj definiciji vjerojatnost nastanka događaja koji će imati negativne posljedice odnosno, u ovom kontekstu, potencijalni negativan efekt na vrijednost imovine. No taj je pojam s druge strane nerijetko povezan s profitom te stoga preuzimanje većeg rizika može donijeti veći profit, ali, kao što smo već rekli, i veću mogućnost gubitka uložених sredstava. Izreka „Ne stavljajte sva jaja u istu košaru“ predstavlja dobro načelo kod ulaganja imovine pojedinog fonda. Diversifikacija ulaganja (ulaganje u različite vrste financijskih instrumenata ili npr. ako se radi isključivo o dionicama - dionice iz

različitih zemljopisnih regija, gospodarskih sektora, različitih veličina tvrtki i dr.) važna je kako bi se smanjio rizik ulaganja. Budući da su UCITS fondovi namijenjeni širokom krugu ulagatelja, a posluje se po načelima razdiobe rizika, zakonom su u svrhu zaštite ulagatelja propisana dopuštena ulaganja, kao i ograničenja ulaganja.

U skladu s rečenim, ulaganje u fond za vas nosi neke rizike, koje možete odvagnuti čitajući **prospekt**, na temelju kojeg možete odlučiti koliko ste rizika spremni preuzeti i želite li ulagati u određeni fond.

Kako biste lakše donijeli ispravnu odluku, društvo je dužno osim **prospekta** sastaviti i učiniti dostupnim i već spomenute ključne podatke za ulagatelje UCITS fonda (engl. *Key Investor Information Document – KIID*) te **pravila fonda**.

KLJUČNI PODACI ZA ULAGATELJE UCITS FONDA - DOKUMENT KOJI BI SE MOGAO SMATRATI OSOBNOM ISKAZNICOM FONDA. U NJEMU SU NA SAŽET, JEDNOSTAVAN I S PROSPEKTOM UJEDNAČEN NAČIN PRIKAZANI NAJVAŽNIJI PODACI O FONDU. !

PRAVILA FONDA UREĐUJU ODNOS IZMEĐU VAS (KAO ULAGATELJA) I DRUŠTVA ZA UPRAVLJANJE TE VAS I FONDA. PRAVILA MORAJU SADRŽAVATI PODATKE O OSNOVNIM PRAVIMA, OBVEZAMA I ODGOVORNOSTIMA SVIH UKLJUČENIH STRANA, KAO I OSTALE ZAKONSKI PROPISANE PODATKE. !

17

Ako kao ulagatelj „izlazite“ iz fonda, izlaz je omogućen u skladu s uvjetima iz prospekta fonda, kao i definiranim rokovima isplate.

Imovina UCITS fonda nije pohranjena kod društva za upravljanje fondom, kako biste možda mogli pomisliti, već kod **depozitara** - kreditne institucije ili podružnice kreditne institucije koja ima odobrenje Hanfe za obavljanje poslova depozitara. Depozitara možete zamisliti kao skrbnika koji čuva imovinu UCITS fonda na posebnom računu. Depozitar također vodi račune za imovinu UCITS fonda, osigurava da se izdavanje, otkup i isplata udjela UCITS fonda odvija u skladu sa zakonom, kontrolira da se imovina UCITS fonda ulaže u skladu s proklamiranim ciljevima i odredbama prospekta i zakona te provjerava izračun neto imovine UCITS fonda pa posljedično i cijenu udjela.

Valja opet naglasiti da prilikom ulaganja u fond za vas postoji mogućnost gubitka dijela uložene iznosa, pa se logično nameće pitanje zašto biste onda uopće htjeli ulagati novac u fond kada postoji mogućnost da ćete po završetku ulaganja imati manje novca nego što ste na početku uložili. Odgovor se krije u činjenici da ulaganje u fond ipak nosi potencijalno ostvarivanje prinosa, odnosno vi kao ulagatelj možete sudjelovati u dobitcima od ulaganja fonda na tržištima kapitala i novca, a da sami ne morate donositi nikakve pojedinačne odluke o investiranju.

ALTERNATIVNI INVESTICIJSKI FONDOVI

Premda je i **alternativni investicijski fond** (AIF) osnovan sa svrhom prikupljanja novca od ulagatelja kao i UCITS fond, oni se međusobno ipak razlikuju. Naime, AIF prikuplja sredstva temeljem javne, ali i privatne ponude.¹ Prikupljena novčana sredstva mogu se nakon toga uložiti u financijske instrumente, kao i kod UCITS fonda, ali se također može ulagati i u druge, nešto rizičnije vrste imovine, primjerice robe, nekretnine, poslovne udjele i drugo. Dakle, AIF-ovima se nudi širi izbor imovine u koju se može ulagati.

AIF-ovi imaju **pravila fonda** (dokument kojim se uređuju sve karakteristike, prava te obveze fonda i ulagatelja), a **prospekt imaju samo određene vrste AIF-ova za koje je to propisano**.

Neovisno o tome je li AIF fond s privatnom ili javnom ponudom, on može biti **otvoren ili zatvoren**. Otvoreni AIF-ovi osnovani u Hrvatskoj nemaju pravnu osobnost, dok zatvoreni imaju (osnovani su kao dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću). Udjeli otvorenog AIF-a te udjeli zatvorenog AIF-a osnovanog u obliku **dioničkog društva** mogu se nuditi javnom ili privatnom ponudom.

Udjeli **zatvorenog AIF-a osnovanog u obliku društva s ograničenom odgovornošću** mogu se nuditi samo privatnom ponudom, dakle nisu kao UCITS fondovi otvoreni za ulaganje široj javnosti, već samo kvalificiranim ili profesionalnim ulagateljima. Profesionalne ulagatelje već smo kao pojam pojasnili pa na ovom mjestu dodajmo da su kvalificirani ulagatelji zapravo mali ulagatelji koji moraju posjedovati dovoljno iskustva i stručnog znanja kako bi bili sposobni razumjeti rizike ulaganja u AIF. Međutim, ako ste jedno od navedenog, o ovakvom ulaganju ste ionako već dovoljno informirani.

1 Javna ponuda svaka je obavijest dana u bilo kojem obliku i putem bilo kojeg sredstva priopćavanja te upućena neograničenom broju osoba. Ona sadrži dovoljno informacija o uvjetima ponude i o ponuđenim udjelima AIF-a da se na temelju njih ulagatelj može odlučiti na upis tih udjela. Privatna ponuda je obavijest dana na isti način kao i javna ponuda te sadrži iste informacije, ali je po nekoj svojoj karakteristici uvjetovana, primjerice minimalnim iznosom ulaganja, ciljanom skupinom ulagatelja ili brojem ulagatelja.

Otvoreni AIF s javnom ponudom po nekim svojim karakteristikama sličan je UCITS fondu. U kontekstu dokumenata koje je potrebno objavljivati, promidžbe, učestalosti izračuna vrijednosti neto imovine i cijena udjela te osoba koje mogu u njega ulagati ne razlikuje se značajno od UCITS fonda. Ipak, za razliku od UCITS fonda, AIF-u s javnom ponudom dopušteno je ulaganje u određene vrste imovine u koje UCITS fondovi ne smiju ulagati te mu je dopušteno preuzimanje nešto većih rizika nego UCITS fondu.

Zatvoreni AIF može se osnovati u obliku dioničkog društva ili društva s ograničenom odgovornošću. Ako je osnovan kao dioničko društvo, može se nuditi i javnom i privatnom ponudom. Dionicama zatvorenog AIF-a može se trgovati na uređenom tržištu (popularno nazivanom burza) i njihova će cijena u tom slučaju ovisiti isključivo o ponudi i potražnji. Zatvoreni AIF može ulagati u razne vrste imovine te postoje značajno manja ograničenja ulaganja nego za UCITS fondove. Zatvoreni AIF s javnom ponudom može biti specijaliziran i za ulaganje u nekretnine (zemljišta, zgrade, društva povezana s ulaganjem u nekretnine).

Vrste AIF-ova s privatnom ponudom koje se mogu osnovati u Hrvatskoj mogu biti osnovni AIF i posebne vrste AIF-ova, kao što su AIF rizičnog kapitala (engl. *private equity*), AIF poduzetničkog kapitala (engl. *venture capital*), AIF s privatnom ponudom za ulaganje u nekretnine, fond fondova, *hedge* fond, specijalizirani AIF, europski fond poduzetničkog kapitala, europski fond socijalnog poduzetništva i drugi.

Za razliku od AIF-ova s privatnom ponudom, u koje mogu ulagati samo profesionalni i kvalificirani ulagatelji, u AIF s javnom ponudom mogu ulagati i mali ulagatelji.

Medicare & Medicaid Social Factors —
of Expenditures Over 65 Years Old Up from 5% in 1930

Mathematics Ranking 2009

USA	23
China	24
Japan	25
South Korea	26
Finland	27
Denmark	28
France	29
Germany	30
Canada	31
UK	32
Spain	33
Italy	34
Sweden	35
Poland	36
Belgium	37
Portugal	38
Australia	39
USA	40
China	41
Japan	42
South Korea	43
Finland	44
Denmark	45
France	46
Germany	47
Canada	48
UK	49
Spain	50
Italy	51
Sweden	52
Poland	53
Belgium	54
Portugal	55
Australia	56

USA Student Achievement Rankings* in Math
Have Fallen vs. Other OECD Countries

Additional Services +
Could Save Up to ~\$
Cost, per Kaiser Fam

AKO SE ODLUČITE ULAGATI U INVESTICIJSKE FONDOVE

Ako vam se čini da je ulaganje u investicijske fondove pravi izbor za vas, na Hanfinim internet-stranicama možete pronaći popis svih investicijskih fondova i društava za upravljanje investicijskim fondovima koja imaju odobrenje za rad, uključujući i fondove iz zemalja članica Europske unije kojima je dopušteno nuditi svoje udjele u Hrvatskoj. No kao što je vidljivo iz prethodno navedenog, investicijski fondovi značajno se razlikuju ovisno o načelima i strategiji ulaganja, investicijskim ciljevima i količini preuzetog rizika. Stoga prije donošenja odluke o ulaganju u fond trebate dobro razmotriti sve njegove značajke, prvenstveno kroz upoznavanje s prospektom, pravilima i ključnim podacima za ulagatelje tog fonda, kao i uzimajući u obzir vlastite ciljeve ulaganja te rizike koje ste pri tome spremni preuzeti.

U slučaju nezadovoljstva investicijskom fondom čiji ste ulagatelj, imate na raspolaganju nekoliko mogućnosti. Uvijek možete izaći iz fonda i svoje ulaganje povjeriti nekom drugom društvu za upravljanje investicijskim fondovima. Nadalje, možete podnijeti pritužbu društvu za upravljanje, koje je dužno uspostaviti i ostvarivati primjerene postupke da bi se takve pritužbe rješavale na adekvatan način.

Ako ne zaprimite pisani odgovor društva za upravljanje ili je prigovor odbijen, a vi smatrate kako je društvo za upravljanje prekršilo odredbe zakona iz nadležnosti Hanfe, predstavku možete dostaviti Hanfi, na e-mail adresu potrosaci@hanfa.hr. Na internetskim stranicama Hanfe navedene su upute za podnošenje predstavke i potrebna dokumentacija.

Povrh navedenog, društvo za upravljanje dužno je osigurati uvjete za izvansudsko rješavanje sporova, putem arbitraže, između društva za upravljanje i ulagatelja u fondove kojima društvo upravlja. U slučaju nemogućnosti rješavanja spora izvansudskim putem vi kao ulagatelj imate mogućnost pokretanja postupka radi ostvarivanja svojih prava pred nadležnim sudom.

ŠTO JE HANFA?

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (Hanfa) nadzorno je tijelo koje provodi nadzor nebankarskog financijskog sektora s ciljem promicanja i očuvanja njegove stabilnosti. Nebankarski financijski sektor obuhvaća tržište kapitala, osiguranja, leasinga i faktoringa, investicijske fondove te drugi i treći stup mirovinskog osiguranja. Pravne i fizičke osobe koje na tim tržištima pružaju financijske usluge Hanfini su subjekti nadzora, a zadaća je Hanfe osigurati da oni posluju u skladu s propisima koji se odnose na navedena područja.

Na Hanfinim internetskim stranicama (www.hanfa.hr) u rubrici *Edukacija i zaštita potrošača* možete saznati kako podnijeti predstavku u slučaju da smatrate da vas je određeni subjekt nadzora oštetio svojim postupanjem. Pritom napominjemo da, s obzirom na to da je Hanfa nadzorno tijelo, vaše eventualne sporove s Hanfinim subjektima nadzora rješavaju nadležna sudska tijela, a Hanfa nije ovlaštena arbitrirati u takvim imovinsko-pravnim pitanjima.

Važno je naglasiti da Hanfa ne može davati savjete ili preporuke u vezi s financijskim uslugama koje koristite ili namjeravate koristiti (primjerice, preporučiti određenu financijsku uslugu ili određenog pružatelja usluge). Međutim, Hanfa u sklopu svojih redovnih aktivnosti na svojim internetskim stranicama objavljuje registre subjekata nadzora, pokazatelje poslovanja, tekstove i priručnike o obilježjima i rizicima spomenutih financijskih usluga, propise za čiju je provedbu nadležna te druge informacije koje vam pri donošenju tih odluka mogu biti korisne. U tu svrhu izrađena je i ova brošura.

BESPLATAN PRIMJERAK. ZABRANJENA PRODAJA.

DOPUŠTA SE KORIŠTENJE TEKSTA UZ OBVEZNO NAVOĐENJE IZVORA.

ODRICANJE OD ODGOVORNOSTI:

CILJ JE OVE BROŠURE INFORMIRATI JAVNOST O POSLOVANJU INVESTICIJSKIH FONDOVA NA PRISTUPAČAN NAČIN, U KOJU SVRHU SU INSTITUTI I ZAKONSKI POJMOVI POJEDNOSTAVLJENI. IZ TOG RAZLOGA, A ZBOG OPĆENITE NARAVI OVOG TEKSTA, BROŠURA NE MOŽE PREDSTAVLJATI TEMELJ ZA TUMAČENJE PROPISA KOJI UREĐUJU INVESTICIJSKE FONDOVE KAO NI PREPORUKE ZA ULAGANJE. HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR FINANIJSKIH USLUGA NE PRIHVAĆA ODGOVORNOST ZA EVENTUALNE POGREŠKE U OVOM TEKSTU. O PROPISIMA KOJI SE ODNOSU NA NADLEŽNOST HRVATSKE AGENCIJE ZA NADZOR FINANIJSKIH USLUGA MOŽETE SE INFORMIRATI PUTEM INTERNETSKIH STRANICA WWW.HANFA.HR.

